

PEETERS, Karel C. (Berchem 29 maart 1903 – Deurne 26 september 1984).

Werd als leerling aan het Antwerpse atheneum secretaris van de Vlaamsche Bond van de atheneumstudenten te Antwerpen (1919-1920). Op partijpolitiek vlak engageerde Peeters zich in de **Frontpartij** van de Scheldestad. Van 1931 tot 1934 was hij secretaris van de partij. In 1932 werd hij op een lijst van de Frontpartij verkozen in de gemeenteraad van Borgerhout (tot 1941). In 1933 werd hij algemeen beheerder van *De Schelde* (1919-1936), de in Antwerpen uitgegeven Vlaams-nationalistische krant die op dat moment in handen kwam van **Herman van Puymbrouck**. Peeters speelde vanuit zijn posities een belangrijke rol in de onderhandelingen tussen de Antwerpse Frontpartij en het in 1933 opgerichte **Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV)**. In september 1934 onderhandelde hij met de VNV-leiding aangaande de modaliteiten van een toetreding van de Frontpartij tot het VNV. Hij verdedigde daarbij de belangen van *De Schelde*. Mede omdat hij ervan overtuigd was dat het VNV *De Schelde* een kans op expansie en financieel overleven bood, ijverde hij voor de toetreding. Toen de Frontpartij hem weigerde te volgen, stapte hij in oktober 1934 over naar

het VNV, samen met hoofdredacteur Van Puymbrouck. Hij geraakte betrokken bij het conflict tussen Van Puymbrouck en de VNV-leiding aangaande de redactionele en financiële controle over *De Schelde*. Einde 1936 onderhandelde hij met de Nationaal-Socialistische Beweging (NSB) van Anton Mussert om geld los te krijgen voor de krant die het steeds moeilijker kreeg. Toen dat mislukte moest Peeters opstappen als beheerder. In 1939 keerde Peeters terug als beheerder-directeur van de naamloze vennootschap *De Schelde*, de maatschappij die *Volk en Staat* uitgaf (de krant *De Schelde* was sedert 15 november 1936 herdoopt). Op 16 januari 1940 kreeg hij het Belgisch gerecht over de vloer op zoek naar belastend materiaal in verband met de krant. Aanleiding was een artikel van VNV-leider De Clercq over de rol van de Belgische defensie in de groeiende internationale spanning, als gevolg waarvan de krant van 17 januari af een verschijningsverbod kreeg opgelegd. In werkelijkheid draaide het onderzoek naar de geheime financiering uit Duitsland.

Peeters werd samen met Mermans op 10 mei 1940 bij de Duitse inval, opgepakt als staatsgevaarlijk element en met de zogeheten **Spooktreinen** gedeporteerd naar Frankrijk waar ze geïnterneerd werden in het kamp van Le Vernet. In augustus 1940 keerden ze terug en konden constateren dat *Volk en Staat*, dat na hun arrestatie had opgehouden te verschijnen, inmiddels sedert 13 juni 1940 onder de hoofdredactie van **Jan Brans** weer verscheen. Op 16 augustus traden hoofdredacteur en beheerder-directeur weer in functie. Brans, die gehandeld had in overeenstemming met De Clercq, kon zijn positie handhaven en werd hoofdredacteur van een op intellectuelen gerichte B-editie. De twee hoofdredacteurs lagen geregeld met elkaar overhoop. Peeters koos partij voor Brans die hij een bekwamer hoofdredacteur vond dan Mermans. Peeters had ook grote financiële belangen. Hij bouwde de handelsdrukkerij van de NV *De Schelde* uit tot een belangrijk bedrijf. De meeste VNV-persorganen werden er gedrukt, alsmede meer dan 2 miljoen boeken en ander drukwerk. In 1944 werd nog een nieuw geïllustreerd tijdschrift *De Illustratie* op de markt gebracht. Peeters' vrouw beheerde de boekhandels van het bedrijf.

Op 30 januari 1946 werd Peeters in het proces van *Volk en Staat* voor de Antwerpse krijgsraad wegens **collaboratie** ter dood veroordeeld. Op 28 januari 1948 werd zijn straf door het krijgshof in twintig jaar hechtenis veranderd. Hij kwam vervroegd vrij in 1951.

Peeters speelde voor en na de oorlog ook een belangrijke rol in het politiek-culturele leven. Van 1920 tot 1940 was hij secretaris van de **Volksuniversiteit Herman van den Reek** te Antwerpen en van 1931 tot 1940 lid van het bestuur van de Bond van Nederlandse Volksuniversiteiten. In de jaren

1920 was hij de grote promotor van een Vlaams-nationaal geïnspireerde liedbeweging in de Antwerpse regio. In 1933 werd hij voorzitter van het comité dat dat jaar het eerste Vlaams Nationaal Zangfeest organiseerde en in 1935 voorzitter van de vereniging zonder winstoogmerk **Vlaams Nationaal Zangverbond**, een functie die hij tot 1944 vervulde en als zodanig was hij medeorganisator van de Vlaams Nationale Zangfeesten, ook tijdens de bezetting. Na zijn vrijlating uit de gevangenis pikte hij de draad weer op. Hij werd beheerder (1951-1952) en commissaris (1956-1963) van het **Algemeen Nederlands Zangverbond**. Op partijpolitiek vlak speelde hij na de oorlog geen rol van betekenis meer.

LITERATUUR: E. de Bens, *De Belgische dagbladpers onder Duitse censuur, 1940-1944*, 1973; – H. Willaert en J. de Wilde, *“Het Lied in ziel en mond”. 150 jaar muziekleven en Vlaamse Beweging*, 1987; – E. Verhoeyen, ‘De financiering van het dagblad De Schelde/ Volk en Staat (1929-1940)’, in *WT*, jg. 46, nr. 4 (1987), p. 224-240 en jg. 47, nr. 1 (1988), p. 35-61; – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994.

ILLUSTRATIE(S), zie: Volk en Staat.

BRUNO DE WEVER